

Na terasi hotela Tivoli

Predstava 3

V nedeljo, dne 6. septembra 1931

Enainpetdesetič

Gorenjski slavček

Komična opera v treh dejanjih. Spisala L. Pesjakova in E. Züngle. Uglasbil Anton Foerster. Predelal prof. K. Jeraj.

Dirigent: ravnatelj M. Polič

Režiser: prof. O. Šest

Majda, vdova	M. Kogejeva
Minka, njena hči	I. Ribičeva
Franjo, študent	Sv. Banovec
Chansonette, učitelj petja	V. Janko
Ninon, njegova soproga, plesalka	V. Popovičeva
Štrukelj, oskrbnik	D. Zupan
Rajdelj, njegov pisar	Fr. Mohorič
Lovro, prijatelj Franja	S. Magolič
Krčmar	A. Sekula
Kurir	M. Sancin
Pismonoša	J. Kaukler
Prva učenka Chansonetta	Šp. Ramšakova
Druga učenka Chansonetta	J. Jeromova

Vaščani, hlapec, nosači, otroci, učenke Chansonetta

Dejanje se vrši na Gorenjskem — Prva vpriporitev l. 1872.

Blagajna se odpre ob pol 4.

Začetek ob pol 5.

Konec ob pol 7.

Cene: sedeži à 30, 25, 20, 18, 15, 12 in 10 Din, stojišča à 5 Din

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni in dramskem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

Foersterjev „Gorenjski slavček“

Ko je skladatelj Foerster komponiral »Gorenjskega slavčka«, gotovo niti z daleka ni slutil, da je ustvaril s tem delom opero, katera bo postala za Slovence tisto, kar je za Čehe »Prodana nevesta«. Da, Foersterju gre celo večja zasluga. Težko je zapopasti, da se je skladatelj, ki je bil rodом Čeh, tako globoko in tako pristréno spojil s slovenskim duhom in prav posebej še s slovensko pesmijo. Ta »Gorenjski slavček« je resnična slovenska opera in kot taka bo še dolgo čakala na sestrico.

Kakor povsod in kakor je vselej, tako ob krstni vprizoritvi opera ni uspela tako, kot je zaslužila. Šele po dolgih letih kasneje je bilo njeno pravo rojstvo. Na narodni praznik 1. decembra 1922. leta se je vprizorila ponovno in pognala prave korenine, žela obilno uspeha in dosegla mnogobrojne ponovitve. Ako se jo sedaj zopet dviga in vnóvič stavi v repertoar, ni to sila in potreba repertoarja, temveč potreba po folkloristični slovenski operi, ki vabi široke mase in boža s svojimi blagozvočnimi melodijami srce in uho poslušalca.

V delno izpremenjeni obliki prihaja na oder. To pa zato, ker se hoče komponistu približati bolj, kot ob svoji premijeri 1922. leta. Marsikako črtano mesto in marsikaka arija se bo pela sedaj po krstni predstavi zopet prvič. S tem pa seveda delo še ni izčrpano in preteklo bo morda še nekaj let, dokler ne bo ležal Slavček pred nami v popolnoma prečiščeni formi, ki bo jasno kazala bistvo in značaj komponista. To je delo za spretneга, nadarjenega in vztrajnega muzika — težko delo, a zato brez dvoma hvaležno.

Seenska oblika ostane tudi to pot ista. Prvine so naše gore, žitno polje, kapela, gostilna, solnčni dan in mesečina... Vse to povezano z jasnim trakom melodij naših narodnih pesmi... Vse to je naše, je izšlo iz nas in bilo je tako pred sto leti in tako bo ostalo. Veselega duha so Foersterjeve melodije in našle bodo slejkoprej odziva v nas.

Rojen je bil 20. decembra leta 1837. v Osenicah na Češkem. Njegovi predniki so bili učitelji in so se že rodove nazaj ukvarjali z glasbo. Znamenit je posebno njegov brat Josip, ki je bil profesor na praškem konservatoriju in je znan po svojih krepkih skladbah, zlasti po svojem »Nauku o harmoniji«, ki je preveden v več jezikov. Po maturi leta 1858. je Foerster stopil v cistercijski samostan v Višebrodu, je pa po 11 mesecih izstopil. Na univerzi v Pragi je dovršil leta 1863. pravo. Prešel je v tesnejše stike s skladatelji Bendlom, Prohasko in Smetano, na čigar glasbenem zavodu je kasneje poučeval klavir. Od leta 1865. do 1867. je živel v Senju in od tega leta dalje v Ljubljani, najprej kot kapelnik »Dramatičnega društva« in pevodja »Čitalnice«, od leta 1868. dalje pa je bil vodja glasbe v ljubljanski stolnici in to skupaj 41 let. V Antonu Foersterju je bil močan talent za iskreno muziko, z dovtetno dušo za versko-muzikalni umetniški izraz, ki so ga potrebe njegovega poklica le še povečale. Kot temeljit strokovnjak, formalno in srčno visoko naobražen mož, je Foerster s svojimi teoretičnimi deli položil osnovni kapital za svoje neštete učence in usmeril tok glasbenega življenja v urejeno strugo muzikalnega znanja. Povsem je izpolnil svoje življensko delo kot cerkveni komponist. Komponiral je na stotine pesmi, maš itd., dirigiral zборе, orkestre in tudi sam prepeval. Zaeno je poučeval v Glasbeni šoli in vzgojil malone vse domače komponiste polpretekle dobe. Bil je tudi vesten smotrni urednik »Cerkvenega glasbenika«. V naš narod se je Foerster prelil z izredno asimilacijsko močjo svojega rodu. S svojstvi tega rodu je prinesel s seboj vzorno marljivost, plemenitost duha, umetniško resnobo in kremenito doslednost poklicnega glasbenika. Čas, ki je klical in potreboval učiteljev v raznih panogah naše umetnosti, je našel v Foersterju tenkočutnega vzornika. V najčistejšem smislu besede pa si je pridobil popularnost s svojimi moškimi, mešanimi zbori, kvarteti, a zlasti pa z opero »Gorenjski slavček«, prvič izvajano leta 1872. pod vodstvom samega komponista. Akoravno je šel razvoj svojo pot in so se glasbene zahteve obrnile v drugo smer, je živahni izraz in formalna popolnost Foersterjevih posvetnih skladb ohranila trajno vrednost. Klasičen vzor kot simfonska pesnitev »Turki na Slevici« je ostala arhitektonsko kot najjačji zbor starejše šole. Dalje je napisal »Ljubici«, »Njega ni«, »Spak«, »Povejte ve planine« itd. Anton Foerster je začrtal osnovnico slovenski narodni operi z »Gorenjskim slavčkom«.

Po vsej domovini je danes pokojnikovo ime (umrl je l. 1926.) spoštovano in pozabljeni so težki boji prve dobe naših glasbenih početkov. Pozabljeno pa ni življenje, ki je bilo posvečeno čisti umetnosti in žrtvam za narodno prosveto.

Original
v li.
Cec.
almanah

Original v li. (S.P.)